

Schrijversfestival in New York met preken en humor

In New York kwamen 160 auteurs uit de hele wereld samen voor het PEN World Voices Festival. Zaterdag was de bonte slotavond. „Zo boos ben ik echt niet hoor”, zei de zwarte dichter.

**Door onze correspondent
FREEK STAPS**

NEW YORK, 30 APRIL. Nog geen 3 procent van alle in Amerika gepubliceerde boeken is een vertaling. Dat gegeven is het uitgangspunt van het jaarlijkse PEN World Voices Festival, een samenkomst van ruim 160 schrijvers van overal ter wereld, afgelopen week in New York.

Voordat het festival op zaterdagavond afgesloten werd, kwamen tijdens bijna zeventig debatten en lezingen gevestigde auteurs – van György Konrád tot Steve Martin, van Don DeLillo tot Breyten Breytenback – bijeen om de uitdagingen van hun vak te bespreken. Hoe bouw je een geschreven pagina om tot voorstelling op het toneel? Hoe vertaal je een klassieker zodat je nieuwe lezers aanspreekt? Wat is de macht van de Engelse taal in de uitgeverij?

Op de achtergrond spelen elk jaar ook andere zaken die via de auteurs overal ter wereld hun weg naar het papier vinden. Dit jaar waren het onderwerpen als klimaatverandering, vluchtelingen-crisis en natuurlijk de oorlog in Irak.

Salman Rushdie is de voorzitter van het festival dat dit jaar voor de derde keer werd gehouden. „Het is nog nooit zo relevant geweest voor

de Verenigde Staten en de rest van de wereld om met elkaar in gesprek te blijven”, zei de Indiaas-Brits-Amerikaanse auteur aan het begin van de reeks. „Tot nu toe was het een dialoog tussen doven.”

Zaterdagavond zit Rushdie voor in de zaal, naast de Zuid-Afrikaanse winnares voor de Nobelprijs literatuur (1991) Nadine Gordimer. Het is de bonte avond van het festival: ‘PEN Cabaret’, een ondersje van auteurs, met ruimte voor onverwachte collega’s die vermaaken in plaats van preken over Amerika’s culturele isolement. De Mexicaanse scriptschrijver van de

Patti Smith fulmineert tegen de oorlog in Irak

film *Babel*, Guillermo Arriaga, draagt een kort verhaal in het Spaans voor. Rockzangeres Patti Smith fulmineert tegen de oorlog. Toneelschrijver Sam Shephard leest voor uit zijn humoristische *Motel Chronicles* (1974), waaruit blijkt dat de rauwe romantiek van de Amerikaanse snelweg al die jaren onveranderd is.

Het officiële thema van dit jaar, ingegeven door de discussie over twaalf miljoen illegale immigranten in de VS, is ‘Home and Away’. Huang Xiang weet alles van die veranderende affiniteiten. Hij is in een tijdsbestek van twaalf jaar zes keer gearresteerd in China, gemarteld, zijn werk werd verboden. Nu woont hij in de VS en is hij de offi-

ciële stadsschrijver van zijn woonplaats Pittsburgh. Ondersteund door een saxofonist draagt Huang Xiang zaterdagavond wild bewegend zijn gedichten voor, in het Mandarijn. Op zijn zwarte shirt heeft hij „*I am a wild beast hunted down*” geschreven. Het publiek leest mee met de uitgedeelde Engelse vertaling van zijn gedicht ‘Solitary confinement’ over een gevangenisverblijf in China: „*Water/ Drops/ Are the only/ Drops of/ Daytime/ Scenery/ Dreams/ Clear and melodious like/ Night/ Bells/ Years of pitter-patter/ Ring/ Out/ On prisoners’ bare heads.*”

Het krachtigste optreden van de avond is van Saul Williams. Met zijn gerapte poëzie neemt hij afstand van zijn cultuur en moederland. Williams draagt een legerjasje uit een lang voorbije oorlog, en is als zwarte Amerikaan – met Mohawk-kapsel – qua uiterlijk de grootste uitzondering op deze bijeenkomst van vakgenoten. „*A country in puberty/ A country at war/ The greatest Americans have not been born yet/ They are waiting patiently/ For the past to die/ Please give blood.* Agressief in beweging en toon, maar met humor om het publiek niet van zich vervreemden. De combinatie werkt, de zaal joelt.

„Zo boos ben ik echt niet hoor”, verontschuldigt Williams zich. Daarom declameert hij een deel van zijn verzoek aan de hiphopsce- ne. Die heeft volgens hem een negatieve invloed op de Amerikaanse zwarte cultuur. Hij leest een telegram voor. „Hiphop. Stop.”

 Meer informatie over de PEN World Voices op www.pen.org/festival.